

ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม

จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติจังหวัดกาฬสินธุ์

สมัย กรุงธนบุรีประมาณ พ.ศ.2310 พระเจ้าองค์เวียงจันทน์แห่งนครเวียงจันทน์ ได้ สิ้นพระชนม์ โอรสท้าวเพี้ยเมืองแสน ได้ยกกองทัพเข้ายึดเมืองเวียงจันทน์และได้สถาปนา ขึ้นเป็น พระเจ้าแผ่นดินสืบแทน ทรงพระนามว่า "พระเจ้าศิริบุญสาร" พ.ศ. 2320 ท้าวโสมพะมิตร และ อุปราชเมืองแสนหนองโพง เมืองแสนหน้าจ้ำเกิดขัดใจกับพระเจ้าศิริบุญสาร จึงรวบรวมผู้คนอพยพ จากดินแดนทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง เข้ามาตั้งบ้านเรือนบริเวณลุ่มน้ำก่ำแถบบ้านพรรณา (ปัจจุบันอยู่ ในเขตจังหวัดสกลนคร) ต่อมาท้าวศิริบุญสารได้ยกกองทัพติดตามมา ท้าวโสมพะมิตรจึงอพยพ ต่อไปโดยแยกเป็น 2 สาย คือ

สายที่ 1 มี เมืองแสนน้ำจ้ำเป็นหัวหน้า อพยพไปทางทิศตะวันออกสมทบกับพระวอหลบหนีไปจนถึงนครจำปาศักดิ์ขอพึ่งบารมี ของ พระเจ้าหลวงแห่งนครจำปาศักดิ์ และตั้งบ้านเรือน ณ คอนค้อนกอง ต่อมาเรียกว่า "ค่ายบ้านคูบ้านแก" ในปี พ.ศ. 2321 พระเจ้าศิริบุญสาร ให้เพี้ยสรรคสุโขยกกองทัพมาปราบ พระวอตายในสนามรบ ผู้คนที่เหลือจึงอพยพไปอยู่ในเกาะกลางลำแม่น้ำมูล ชื่อว่า "ดอนมดแดง" (ปัจจุบันอยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี)

สายที่ 2 มีท้าวโสมพะมิตรเป็นหัวหน้า ได้อพยพข้ามสันเขาภูพานลงมาทางใต้ และตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านกลางหมื่น ต่อมาท้าวโสมพะมิตร ได้ส่งท้าวตรีและคณะ ออกเสาะหาชัยภูมิที่จะสร้างเมืองใหม่ใช้เวลาประมาณปีเศษจึงพบทำเลที่เหมาะสม คือบริเวณลำน้ำป่าวและเห็นว่าแก่่งสำโรงชายสงเปลือยมีดิน น้ำอุดมสมบูรณ์ จึงอพยพผู้คนมาตั้งบ้านเรือนและได้จัดตั้งศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

พ.ศ. 2336 ท้าวโสมพะมิตรได้ นำเครื่องบรรณาการ คือ กาน้ำสำมฤทธิ์ เข้าถวาย สวามิภักดิ์ต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี และขอตั้งบ้านแก่่งสำโรงขึ้นเป็นเมือง ได้รับพระราชทานนามว่า "กาฬสินธุ์" และได้แต่งตั้งให้ ท้าวโสมพะมิตรเป็น "พระยาชัยสุนทร"

พ.ศ. 2437 สมัยพระยาชัยสุนทร (ท้าวเก) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองเป็นแบบเทศาภิบาล มี มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และให้เมืองกาฬสินธุ์ เป็น "อำเภออุทัยกาฬสินธุ์" ขึ้นกับจังหวัดร้อยเอ็ด

วันที่ 1 สิงหาคม 2456 ได้ยกฐานะอำเภออุทัยกาฬสินธุ์เป็น "จังหวัดกาฬสินธุ์" ให้มีอำนาจปกครอง อำเภออุทัยกาฬสินธุ์ อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอ กมลาไสย และอำเภอยางตลาด โดยให้ขึ้นต่อมณฑลร้อยเอ็ด

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2474 จังหวัดกาฬสินธุ์ถูกยุบเป็นอำเภอ ขึ้นกับจังหวัดมหาสารคาม และ 1 ตุลาคม 2490 ได้ยกฐานะเป็น "จังหวัดกาฬสินธุ์" จนถึงปัจจุบัน

กาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน จากหลักฐานทางโบราณคดีบ่งบอกว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของเผ่าละว้า ซึ่งมีความเจริญทางด้านอารยธรรมประมาณ 1,600 ปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เริ่มตั้งเป็นเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2336 โดยท้าวโสมพะมิตร ได้อพยพหลบภัยมาจากดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงพร้อมไพร่พล และมาตั้ง

บ้านเรือนอยู่ริมน้ำปาว เรียกว่า “บ้านแก่งสำโรง” แล้วได้นำเครื่องบรรณาการเข้าถวายสวามีภักดิ์ต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาลงกรณ์ราช ต่อมาได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า ยกฐานะบ้านแก่งสำโรงขึ้นเป็นเมือง และพระราชทานนามว่า “เมืองกาฬสินธุ์” หรือ “เมืองน้ำคำ” ซึ่งเป็นเมืองที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล “กาฬ” แปลว่า “ดำ” “สินธุ์” แปลว่า “น้ำ” กาฬสินธุ์จึงแปลว่า “น้ำดำ” ทั้งมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ท้าวโสมพะมิตรเป็น “พระยาชัยสุนทร” ครองเมืองกาฬสินธุ์เป็นคนแรก

จังหวัด กาฬสินธุ์ ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 519 กิโลเมตร มีเนื้อที่ ประมาณ 6,946.746 ตร.กม. หรือ ประมาณ 4,341,716 ไร่ หรือ ร้อยละ 4.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดอุดรธานี โดยมีลำน้ำปาวและห้วยลำพันชาดเป็นแนวกันแบ่งเขต
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร โดยมี สันปันน้ำของเทือกเขาภูพานเป็นแนวแบ่งเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดมหาสารคาม โดยมีลำน้ำชีเป็นเส้นแบ่งเขตและบางส่วนติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรูปบึงใหญ่ ตฤณชาติและเมฆพยับฝน หมายถึง สัญลักษณ์ของความชุ่มชื้นและความอุดมสมบูรณ์ของภูมิภาค ทิวเขาตรงสุดขอบฟ้า กว้างไกลเกินแดนกับจังหวัดใกล้เคียง น้ำในบึงมีสีดำเพื่อให้ตรงกับชื่อของกาฬสินธุ์ ตั้งเป็นเมือง พ.ศ. 2336 จังหวัดกาฬสินธุ์แยกจาก จังหวัดมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. 2490 ให้ชื่อย่อ "กส"

คำขวัญประจำจังหวัด

เมืองฟ้าแดดสงยาง โปงลางเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไท ผ้าไหมแพรวา
ผาสวยภูพาน มหาธารลำปาว ไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นมะหาด

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกพยอม

รายพระนาม นาม ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมือง ข้าหลวงประจำจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัด
กาฬสินธุ์

ลำดับ	รายพระนาม/นาม	ปีที่ดำรงตำแหน่ง (พ.ศ.)
1	พระยาชัยสุนทร (โสมพะมิตร) ผู้ก่อตั้งเมืองและเจ้าเมืององค์แรก	2336 - 2349
2	พระยาชัยสุนทร (หมาเป็นาง)	2349 - 2369
3	พระยาชัยสุนทร (เจียม)	2371 - 2382
4	พระยาชัยสุนทร (หล้า)	2383 - 2388
5	พระยาชัยสุนทร (ทอง)	2389 - 2394
6	พระยาชัยสุนทร (จารย์ละ)	2394 - 2395
7	พระยาชัยสุนทร (กึ่ง)	2395 - 2411
8	พระยาชัยสุนทร (หนู)	2411 - 2420
9	พระยาชัยสุนทร (นนท์)	2420 - 2425
10	พระยาชัยสุนทร (พัว)	2425 - 2433
11	พระยาชัยสุนทร (เก)	2433 - 2437
12	พระยาชัยสุนทรเทพกิจจารักษ์ (ทอง จันทรางศุ)	2437 - 2444
13	หลวงอภัย	2444 - 2455
14	พระยาชัยสุนทร (ปุย อินทรกุล)	2455 - 2461
15	พระยาชัยสุนทรภักดี	2461 - 2474
16	พระเสน่หามนตรี	2474 - 2483
17	พระอรรคเปศลสรวดี	2483 - 2490
18	ขุนบริบาลบรรพตเขต	2490 - 2492
19	ขุนรัตนวรพงศ์	2492 - 2493
20	นายปลั่ง ทศนประดิษฐ์	2493 - 2496
21	ขุนบุรุษภูวนราภัย	2496 - 2497
22	นายเชวง ไสยสุด	2497 - 2499

23	นายพร บุญยประสบ	2500 - 2502
24	นายเลื่อน ไชแสง	2502 - 2509
25	นายบุรี พรหมลักขโณ	2509 - 2513
26	นายสง่า จันทรสาขา	2513 - 2515
27	นายวิเชียร เวชสวรรค์	2515 - 2516
28	นายดำรง วชิโรดม	2516 - 2519
29	นายอรุณ ปุสเทพ	2519 - 2521
30	นายกรี รอดคำดี	2521 - 2523
31	นายประกิต พิณเจริญ	2523 - 2527
32	นายสนอง รอดโพธิ์ทอง	2527 - 2528
33	ร.ต.ปฎิภาณ จุฑะพุทธิ	2528 - 2531
34	ร.ต.วัฒนา สุตรสุวรรณ	2531 - 2533
35	พ.ต.ดาวเรือง นิชรรัตน์	2533 - 2535
36	นายสนิทวงศ์ อุเทศนันท์	2535 - 2538
37	นายชวพงษ์ วัฒนสินธุ์	2538 - 2540
38	นายประสิทธิ์ พรรณพิสุทธิ์	2540 - 2541
39	นายวีระ เสรีรัตน์	2541 - 2542
40	นายชัยรัตน์ มาประณีต	2542 - 2546
41	นายวรสิทธิ์ โรจนพานิช	2546 - 2547
42	นายนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์	2547 - 2548
43	นายกวี กิตติสถาพร	2548 - 2550
44	นายประชา จิตสุทธิผล	2550 - 2551
45	นายเดชา ตันติยวงศ์	2551 - 2552
46	นายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์	1 ต.ค. 2552 - ปัจจุบัน

วิสัยทัศน์ : มุ่งเป็นเมืองเกษตรก้าวหน้า ผ้าไหมแพรวาหนึ่งเดียว แหล่งท่องเที่ยว
น่าชม สัมคมนาอยู่

พันธกิจ : การพัฒนาการเกษตร พัฒนาผ้าไหมแพรวา พัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว พัฒนาคมน
และสังคม

เป้าประสงค์รวม : เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ

ตัวชี้วัด : ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในจังหวัด

เป้าหมาย : การพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น

ภารกิจของจังหวัด

จังหวัด เป็นการรวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยอำเภอ 18 อำเภอ การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ ในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการจังหวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการ บริหารราชการแผ่นดินในจังหวัดนั้น และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด กับปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดคณะกรรมการจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนึ่งคนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบหมาย ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำกรอัยการจังหวัด รองผู้บังคับการตำรวจ ซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด แล้วแต่กรณี และหัวหน้าส่วน ราชการประจำจังหวัดจากกระทรวงและทบวงต่าง ๆ เว้นแต่กระทรวงมหาดไทย ซึ่งประจำอยู่ในจังหวัด กระทรวงหรือทบวงละหนึ่งคนเป็นกรมการจังหวัด และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรมการจังหวัด และเลขานุการถ้ากระทรวงหรือทบวงมีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกรมต่าง ๆ ในกระทรวง หรือทบวง นั้นส่งมาประจำอยู่ในจังหวัดมากกว่าหนึ่งคน ให้

ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง กำหนดให้ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหนึ่งคนเป็นผู้แทนของกระทรวงหรือทบวงในคณะกรรมการจังหวัด ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะแต่งตั้งให้หัวหน้าส่วนราชการ ประจำจังหวัด ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นกรรมการจังหวัดเพิ่มขึ้น เฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งก็ได้ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับนโยบาย และคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติกร ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชนและเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการรองจากผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดสังกัดกระทรวงมหาดไทย ในจังหวัดหนึ่ง นอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดดังกล่าวแล้ว ให้มีปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น ในจังหวัดนั้น ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ปลัดจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดจังหวัดหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัดคนใดคนหนึ่ง แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด และปลัดจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งมีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (1) บริหารราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- (2) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือ

ตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

- (3) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ตรวจราชการกระทรวงในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี
- (4) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาค ของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี ไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง
- (5) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการ และหัวหน้าส่วนราชการ ในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
- (6) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามโครงการหรือแผนพัฒนาจังหวัด และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ
- (7) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย
- (8) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ในการนี้ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ต่อรัฐมนตรีเข้าสังกัดองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
- (9) บรรลุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมายและตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย การ

ยกเว้น จำกัด หรือตัดทอน อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการในจังหวัด หรือให้ข้าราชการของส่วนราชการใด มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำไม่ได้ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติ

ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัดดังนี้

- (1) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปและการวางแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดนั้น มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานจังหวัด
- (2) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้จัดตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาการรับผิดชอบ

สภาพทั่วไป

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดกาฬสินธุ์ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นละติจูด (เส้นรุ้ง) ที่ 16-17 องศาเหนือและ ลองจิจูด(เส้นแวง) ที่ 103-104 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 519 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,946.746 ตร.กม. หรือประมาณ 4,341,716 ไร่หรือร้อยละ 4.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดอุดรธานี โดยมีลำน้ำป่าวและ ห้วยลำพันชาดเป็นแนวกันแบ่งเขต
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร โดยมีสันปันน้ำของ เทือกเขาภูพานเป็นแนวแบ่งเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดมหาสารคาม โดยมีลำน้ำชีเป็นเส้นแบ่งเขตและ บางส่วนติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัด กาฬสินธุ์ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงจนถึงที่ราบลุ่มมีน้ำแช่แข็ง ดังนั้น ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์สามารถแบ่งลักษณะ ภูมิประเทศได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่ที่เป็นภูเขา ได้แก่ เทือกเขาภูพาน ซึ่งมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200 – 500 เมตร อยู่ทางทิศตะวันออก และทิศเหนือของจังหวัดในพื้นที่ของอำเภอ สมเด็จ , อำเภอเขาวง , อำเภอกุฉินารายณ์ ,อำเภอห้วยผึ้ง บริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำป่า ,ลำน้ำพาน

2. สภาพที่เป็นหุบเขา อยู่ในเขตอำเภอเขาวง มีลักษณะเป็นที่ราบระหว่าง หุบเขา สภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 175 – 250 เมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอกำกันโท อำเภอ สหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

3. สภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำปานกลาง 175 – 250 เมตร มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอกำกันโท อำเภอ สหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

4. สภาพค่อนข้างราบ มีระดับน้ำทะเลปานกลาง 150 – 170 เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอเมือง อำเภอยางตลาด บางส่วนของทิศใต้ของอำเภอ สหัสขันธ์ ทางทิศตะวันออกของอำเภอสมเด็จ และอำเภอห้วยผึ้ง

5. สภาพพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำ เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชี ลำน้ำป่า ลำน้ำพาน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 – 150 เมตร อยู่ในอำเภอกมลาไสย บางส่วนของอำเภอเมืองและอำเภอยางตลาด

ลักษณะภูมิอากาศและอุณหภูมิมิวิทยา

ภูมิ อากาศโดยทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มีอากาศร้อน และค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จังหวัดกาฬสินธุ์มีฝนตกเฉลี่ย 1,509 มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิต่ำสุด 16.8 องศาเซลเซียส และ อุณหภูมิสูงสุด 36 องศาเซลเซียส

โครงสร้างพื้นฐาน

การขนส่งและการคมนาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการคมนาคมขนส่งติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทางรถไฟ ต้องลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถโดยสารจากจังหวัดขอนแก่นเข้าจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ 77 กิโลเมตร

ทางอากาศ ต้องลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถโดยสารจากจังหวัดขอนแก่นเข้าจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ 83 กิโลเมตร

ทางรถยนต์ สามารถใช้เส้นทางติดต่อทั้งภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนถึงกรุงเทพมหานคร ได้อย่างสะดวก

ด้านสาธารณูปโภค

การประปา มีกิจการประปาทั้งหมด 3 แห่ง ดำเนินการโดยการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดกาฬสินธุ์

การไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 18 แห่ง ให้บริการด้านสื่อสารไปรษณีย์ภัณฑ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โทรศัพท์ ในปีงบประมาณ 2551 มีชุมสายโทรศัพท์ 20 ชุมสาย จำนวนเลขหมายโครงข่ายของ TOT จำนวน 15,177 เลขหมาย โครงข่าย TT&T จำนวน 6,139 เลขหมาย เลขหมายที่เปิดใช้แล้วในส่วนของโครงข่าย TOT จำนวน 14,597 เลขหมาย และโครงข่าย TT&T จำนวน 5,199 เลขหมาย โดยประเภทผู้เช่าส่วนมากเป็นบ้านพักอาศัย ธุรกิจต่างๆ และ ส่วนราชการ ตามลำดับ ที่มา : บ.ทีโอที จำกัด จำกัด (มหาชน) ข้อมูล ณ 1 ธันวาคม 2551

ไฟฟ้า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีไฟฟ้าใช้กระจายไปเกือบทุกหมู่บ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์ และ ในปี 2551 จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 97 ของครัวเรือนทั้งหมด

สภาพทางสังคม

การศึกษา

ในปี 2551 จังหวัดกาฬสินธุ์มีสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 687 แห่ง มีครู อาจารย์ 10,376 คน มีนักเรียน นิสิต นักศึกษา 185,044 คน มีอัตราส่วน ครู อาจารย์ ต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็น 1: 18 มีการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่อของจังหวัดกาฬสินธุ์นับถือศาสนาพุทธจึงมีวัดและสำนักสงฆ์ใน พุทธศาสนากระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัด มีวัดจำนวนทั้งสิ้น 718 แห่ง พุทธศาสนิกชน 973,761 คน นอกนั้นเป็น คริสต์ศาสนิกชน และ อิสลาม

การสาธารณสุข

โรงพยาบาลของรัฐ 14 แห่ง

โรงพยาบาลทั่วไป	ขนาด	505	เตียง	จำนวน	1	แห่ง
โรงพยาบาลชุมชน	ขนาด	90	เตียง	จำนวน	3	แห่ง
	ขนาด	60	เตียง	จำนวน	2	แห่ง
	ขนาด	30	เตียง	จำนวน	8	แห่ง
โรงพยาบาลเอกชน	ขนาด	50	เตียง	จำนวน	1	แห่ง
สำนักงานสาธารณสุขชุมชน				จำนวน	18	แห่ง
สถานีอนามัย				จำนวน	157	แห่ง
คลินิกทั่วไป				จำนวน	71	แห่ง

- สาเหตุการป่วยผู้ป่วยนอกที่สำคัญ 3 อันดับแรก (อัตราต่อประชากรแสนคน)

1. โรคระบบหายใจ
2. โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก
3. โรคระบบกล้ามเนื้อรวมโครงร่างและเนื้อเยื่อเสริม

- สาเหตุการป่วยผู้ป่วยในที่สำคัญ 3 อันดับแรก (อัตราต่อประชากรแสนคน)

1. การติดเชื้อในระบบสำไส้
2. ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ คลอด หลังคลอด
3. ติดเชื้อ โดยไม่ทราบสาเหตุ

- สาเหตุการตายที่สำคัญ 3 อันดับแรก (อัตราต่อประชากรแสนคน)

1. เนื้องอก
2. สาเหตุตายภายนอกของการป่วยและการตาย
3. ระบบไหลเวียนโลหิต

สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดกาฬสินธุ์ ในปี 2550 พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคน 37,203 บาท ต่อปี รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร การล่าสัตว์และป่าไม้ ร้อยละ 25.44 คิดเป็นมูลค่า 9,416 ล้านบาท รองลงมาเป็นภาคการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 21.14 คิดเป็นมูลค่า 7,826 ล้านบาท และภาคการศึกษา ร้อยละ 14.63 คิดเป็นมูลค่า 5,415 ล้านบาท พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วลิสง และอื่นๆ มีโรงงาน อุตสาหกรรม 409 โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมผลผลิตทางการเกษตร 130 โรงงาน เช่น โรงสีข้าว 90 แห่ง โรงงาน อุตสาหกรรมเกษตรอื่นๆ 34 แห่ง

การเกษตรกรรม

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 2,657,011 ไร่ คิด เป็นร้อยละ 61.19 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นพื้นที่ทำนา จำนวน 1,609,819 ไร่ (ร้อยละ 60.59 ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ทำไร่ จำนวน 789,365 ไร่ (ร้อยละ 29.71 ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ไม้ผลไม่ยืนต้น จำนวน 146,183 ไร่ (ร้อยละ 5.50 ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 12,062 ไร่ (ร้อยละ 0.45 ของพื้นที่การเกษตร) และพื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 81 ไร่ (ร้อยละ 0.003 ของพื้นที่การเกษตร) นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ทำการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 5,172 ไร่ (ร้อยละ 0.20 ของพื้นที่การเกษตร) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วลิสง และอื่น ๆ ดังนี้

ข้าว ปีการผลิต 2550/2551 จังหวัดกาฬสินธุ์มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีทั้งสิ้น 1,609,819 ไร่ แยกเป็นปลูกข้าวเหนียว 1,220,197 ไร่ ผลผลิต 504,117 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 466 กิโลกรัมต่อไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวเจ้า 345,167 ไร่ ผลผลิต 135,519 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 506 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ที่เหลือจำนวน 43,833 ไร่ บางส่วนเป็นพื้นที่ทำนาที่ถูกปล่อยว่างเปล่า ใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์และบางส่วนใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม การเลี้ยงปลา ฯลฯ และในช่วงฤดูแล้ง ยังมีการทำนาปรังในพื้นที่รวม 268,734 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ข้าวเหนียวนาปรัง 112,261 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 71,230.32 ตัน และพื้นที่ข้าวเจ้า นาปรัง 115,473 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 109,177 ตัน

พืชไร่ จังหวัดกาฬสินธุ์มีพื้นที่ทำไร่ จำนวน 789,365 ไร่ ใช้เป็นพื้นที่ปลูก มันสำปะหลัง 344,481 ไร่ ผลผลิตรวม 999,683.86 ตัน อ้อยโรงงาน มีพื้นที่เพาะปลูก 443,751 ไร่ ผลผลิตโดยรวม 3,398,442 ตัน ส่วนที่เหลือ ใช้ในการผลิตพืชไร่อื่น ๆ ได้แก่ ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ฯลฯ

ไม้ผล ไม้ยืนต้น มีพื้นที่ 146,183 ไร่ ใช้ในการปลูกยางพารา 82,855 ไร่ แบ่ง เป็นพื้นที่กรีดยางได้ 10,878 ไร่ และพื้นที่ยังไม่ให้ผล 71,977 ไร่ มีผลผลิตรวมประมาณ 3,230.76 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 297 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ที่เหลืออีก 63,328 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล – ไม้ยืนต้นอื่น ๆ เช่น ยูคาลิปตัส ขนุน มะละกอ มะม่วง เป็นต้น ที่มา : สนง.เกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูล ณ 20 ตุลาคม 2551

การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95 จะเป็นการเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็กโดยมีฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้มาตรฐานเพียง 2 ฟาร์ม

การค้าส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขายในตลาดท้องถิ่นเท่านั้น สำหรับราคาที่เกษตรกรขายได้ในปีนี้ราคายังคงทรงตัว การเลี้ยงสัตว์สามารถแบ่งได้ดังนี้

โคเนื้อ เลี้ยงในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองยางตลาด สมเด็จ และอำเภอท่าคันโท ซึ่งการซื้อขายส่วนใหญ่จะเป็นโคเนื้อ จังหวัดกาฬสินธุ์มีตลาดนัดโค-กระบือ 4 แห่ง

สุกร ปี 2550 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสุกรทั้งสิ้น 43,848 ตัว จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร 3,835 ครัวเรือน

ไก่ ปี 2550 มีไก่เนื้อ 39,176 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ 126 ครัวเรือน ไก่พื้นเมือง 1,176,261 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง 67,768 ครัวเรือน

การประมง

สัตว์น้ำที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ ปลากินพืช ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาทับทิม และกุ้งก้ามกราม เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืด 13,943 ราย 14,370 บ่อ พื้นที่ 12,610 ไร่ ผู้เลี้ยงกุ้งก้ามกราม 1,177 ราย 50,15 บ่อ พื้นที่ 8,347 ไร่ ผู้เลี้ยงปลาในกระชัง 132 ราย 6,756 กระชัง พื้นที่ 51.63 ไร่

การอุตสาหกรรม

โรงงานในจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนมากเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตร เช่น โรงสีข้าว โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง โรงงานน้ำตาลทรายดิบและน้ำตาลทรายขาว เป็นต้น อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและ

ขนาดเล็ก การขยายตัวอุตสาหกรรมของจังหวัดมีไม่มากนัก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสถานประกอบการ
ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2551 จำนวนโรงงานที่ยังคงดำเนินการอยู่ทั้งสิ้น 409 แห่ง

การปกครอง

จังหวัดกาฬสินธุ์ได้แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล
1,584 หมู่บ้าน 249,845 ครัวเรือน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	พท. ตร.กม.	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	ประชากร			จำนวน ครัวเรือน
								ชาย	หญิง	รวม	
1	เมือง	16	185	12	5	691.524	0	72,486	73,719	146,205	39,949
2	ยางตลาด	15	208	12	5	621.084	16	63,885	65,016	128,901	32,920
3	กมลาไสย	8	111	7	3	317.329	13	34,277	35,184	69,461	16,882
4	สหัสขันธ์	8	85	4	4	316.402	32	20,845	20,967	41,812	10,229
5	กุฉินารายณ์	12	145	10	4	739.247	80	50,393	50,680	101,073	24,249
6	ท่าคันโท	6	60	5	1	393.549	109	18,689	18,454	37,143	9,132
7	สมเด็จ	8	94	8	1	454.095	42	30,663	31,007	61,670	15,950
8	เขาวง	6	71	4	2	205.105	98	17,417	17,626	35,043	11,099
9	ห้วยเม็ก	9	84	9	2	291.011	48	25,062	25,140	50,202	12,478
10	คำม่วง	6	71	5	3	621.005	85	24,206	23,745	47,951	11,576
11	ร่องคำ	3	40	2	1	82.137	38	8,049	8,269	16,318	3,763
12	หนองกุงศรี	9	113	8	2	626.944	62	32,945	32,654	65,599	16,654
13	นามน	5	67	5	1	245.329	42	17,846	17,740	35,586	8,674
14	ห้วยผึ้ง	4	52	3	2	256.832	59	15,367	15,257	30,624	7,453
15	สามชัย	4	47	4	0	550.853	85	12,827	12,390	25,217	6,262
16	นาคู	5	55	5	1	203.092	88	15,675	15,812	31,487	8,019
17	ดอนจาน	5	48	5	0	194.961	27	12,854	12,602	25,456	6,184
18	ฆ้องชัย	5	48	4	1	136.247	28	13,574	13,589	27,163	6,372
รวม		135	1,584	112	38	6,946.746		487,060	489,851	976,911	249,845

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุ

	<p>อนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร (ท้าวโสมพะมิตร)</p> <p>ตั้งอยู่หน้าที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลขจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอนุสาวรีย์หล่อด้วยสัมฤทธิ์เท่าตัวจริง ยืนบนแท่น มือขวาถือกาน้ำ มือซ้ายถือดาบอาญาสิทธิ์ ชาวกาฬสินธุ์ได้สละทรัพย์ก่อสร้างอนุสาวรีย์ เพื่อเป็นการแสดงกตเวทิตาคุณต่อผู้ให้กำเนิดเมืองกาฬสินธุ์</p>
	<p>พระพุทธรสถานฐปอ</p> <p>ตั้งอยู่ตำบลฐปอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ไปทางทิศเหนือประมาณ 28 กิโลเมตร ไปทางอำเภอสหัสขันธ์หรืออำเภอสหัสขันธ์ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณปางไสยาสน์ฝีมือช่างจากสมัยทวารวดีจำหลักบนหน้าผา 2 องค์ เป็นที่เคารพบูชาของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์และใกล้เคียง องค์แรกประดิษฐานอยู่บนเชิงเขาทางขึ้น องค์ที่สอง ประดิษฐานอยู่บนภูปอนอกจากภูปอจะเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปปางไสยาสน์อันศักดิ์สิทธิ์แล้วยัง เป็นสถานที่ที่มีทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจอย่างยิ่ง</p>
	<p>พระพุทธรไสยาสน์ถ้ำภูค่าว</p> <p>อยู่บ้านนาสินวน ตำบลโนนศิลา อำเภอสหัสขันธ์ ห่างจากตลาดสหัสขันธ์ประมาณ 6 กิโลเมตร บริเวณถ้ำภูค่าวแต่เดิมเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาแห่งหนึ่งปัจจุบันเป็นเพียง วัดเล็กๆเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรไสยาสน์ภูค่าวซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่แปลกจาก พระนอนทั่วไป คือ ไสยาสน์ตะแคงซ้าย ไม่มีพระเกตุมาลา พระนอนองค์นี้มีประวัติว่าสร้างขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2235 เป็นพระโมคคัลลาน เป็นที่เคารพของชาวบ้านทั่วไป มีงานนมัสการปิดทองในวันตรุษสงกรานต์ทุกปี</p>

	<p>พุทธสถานภูสิงห์</p> <p>ตั้งอยู่บนยอดเขาภูสิงห์ อำเภอสหัสขันธ์ ใกล้เคียงตลาด สหัสขันธ์ ห่างจากจังหวัด 34 กม. มีทางขึ้น 2 ทาง คือ ทางลาดยางคด เลี้ยวขึ้นตามไหล่เขาทางทิศตะวันตก และทางเดินเท้า ทำเป็นบันได 104 ขั้น ทางทิศตะวันออก เป็นสถานที่พักผ่อนที่ร่มรื่น ล้อมรอบด้วยธรรมชาติ ทั้งยังมองเห็นทิวทัศน์ของทุ่งนาหมู่บ้าน และน้ำในเขื่อนลำปาวอันสวยงามอีกด้วย พุทธสถานภูสิงห์เป็นที่ประดิษฐานพระพรหมภูมิปาโล ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 10.5 เมตร มีพุทธลักษณะสง่างามเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2511</p>
	<p>เมืองฟ้าแดดสงยาง</p> <p>ตั้งอยู่ในเขตอำเภอกมลาไสย ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 20 กม. มีซากอิฐปนดิน คูเมืองสองชั้น มีลักษณะเป็นท้องน้ำที่พอมองเห็น คือพระธาตุยาคูผังเมืองรูปไข่แบบทวารวดีแต่มีตัวเมืองสองชั้น เชื่อว่าเกิดจากการขยายตัวของเมืองชวานามักขุดพบใบเสมา หินทราย มีลวดลายบ้างไม่มีบ้างที่ขึ้นทะเบียนไว้ทางกรมศิลปากร 130 แผ่น พระพิมพ์ดินเผา มีลักษณะเป็นอิทธิพลของสกุลช่างคุปตะรุ่นหลัง อายุประมาณ 1,000 – 2,000 ปี มีอยู่ทั่วไปนอกจากนี้ยังพบคลังยาสูบดินเผา ลวดลายอมราวดี ก้านขดเป็นรูปตัวมังกร อายุ 7,000 ปี ที่น่าสนใจคือคลังยาสูบชนิดเดียวกันแต่ทำด้วยทองสัมฤทธิ์อายุ ประมาณ 5,000 – 6,000 ปี ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่ายุคโลหะของสุวรรณภูมิได้เริ่มมาก่อนทุก ๆ แห่งในโลกนี้</p>

พระธาตุยาอุ

ตั้งอยู่กลางทุ่งนาทิศเหนือบ้านเสมา อำเภอกมลาไสย ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 19 กิโลเมตร เป็นศิลปะการก่อสร้างแบบทวาราวดีทำด้วยอิฐดิน ฐานเป็นรูป 8 เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองขนาดฐานกว้าง 10 เมตร ยาว 10 เมตร สร้างซ้อนกันเป็นลักษณะแบบจตุรมุข สูงจากฐานถึงยอด 8 เมตร เชื่อกันว่าเป็นเจดีย์บรรจุอัฐิของพระเถระผู้ใหญ่ที่ชาวเมืองเคารพนับถือ

โบสถะบ้านก้อม

ตั้งอยู่บ้านเสมาตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย (อยู่ภายในเมืองฟ้าแดดสงยาง) ทำด้วยศิลาแลง กว้าง 1 ศอก หนา 8 นิ้ว รวม 29 แผ่น และทำด้วยศิลาแลง จำหลักฐานเป็นเทวดาผู้ชาย 1 หลัก ผู้หญิงยืนเคียงกัน 1 หลัก กว้าง 1 ศอกคืบ ยาว 3 ศอก หนา 8 นิ้ว 1 แผ่น

พิพิธภัณฑ์สิรินธร หรือ อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูกุ่มข้าว

ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาภูกุ่มข้าว วัดป่าสักกะวัน อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ เป็นแหล่งค้นพบซากโครงกระดูกของไดโนเสาร์ซึ่งมีอายุกว่า 150 ล้านปี ที่มีความสมบูรณ์ และมากที่สุดในประเทศไทย (มากกว่า 700 ชิ้น) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จมาเปิดเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.00-17.00 น.

รอยเท้าไดโนเสาร์

จังหวัดกาฬสินธุ์ค้นพบรอยเท้าไดโนเสาร์เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2539 บริเวณกลางลานหินร่องน้ำห้วยวังเครือจาน เขิงเขาภูแฝก เทือกเขาภูพาน บ้านน้ำคำ ตำบลภูแล่นช้างอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรอยเท้าไดโนเสาร์ประเภทเทอร์โรพอส จัดอยู่ในกลุ่มคาร์โนซอร์ ชนิดกินเนื้อ อายุประมาณ 140 ล้านปี ซึ่งลักษณะรอยเท้ามีความชัดเจนถึง 7 รอย ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากนี้ยังขุดพบซากกระดูกโครงกระดูกที่วัดบ้านนาไคร้ อำเภอกุฉินารายณ์ และที่เชิงเขาวิคภูปอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

หมู่บ้านพัฒนาวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง

อำเภอกุฉินารายณ์ ห่างจากจังหวัดประมาณ 90 กม. ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านวัฒนธรรมดีเด่นแบบ HOMESTAY

พิพิธภัณฑ์ของดีเมืองกาฬสินธุ์

ศาลากลางจังหวัด (อาคารเดิม) จัดตั้งเป็นศูนย์สาธิตอาชีพหัตถกรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยห้องจัดแสดงนิทรรศการต่าง เช่น ห้องประวัติของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห้องวิถีชีวิตชาวผู้ไทยในอดีต ที่มีหัตถกรรมพื้นบ้านต่าง ๆ จัดแสดงไว้ห้องเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ห้องวิถีชีวิตการทำนาชาวนากาฬสินธุ์ ห้องโซว์แปรรูว ห้องจัดแสดงผลผลิตทางการเกษตร และห้องจำหน่ายผ้าไหม สินค้าของที่ระลึกต่าง ๆ ของจังหวัด

	<p>พุทธอุทยานอ่างเก็บน้ำห้วยสังเคียบ</p> <p>อ.สมเด็จ (ห่างจากจังหวัดประมาณ 42 กม.) นอกจากจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแล้วยังเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธสมเด็จชุมเย็นมิ่งเมืองกาฬสินธุ์อีกด้วย</p>
	<p>ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทยบ้านโพน (ศูนย์วิจิตรแพรวาบ้านโพน)</p> <p>อ.คำม่วง (ห่างจากจังหวัดประมาณ 85 กม.) ประกอบด้วยอาคารวิจิตรแพรวา ศาลาเฉลิมพระเกียรติ อาคารโปงลางและงานการแสดงพื้นบ้านอื่นๆ ของจังหวัด พร้อมกับหาซื้อผ้าไหมแพรวาและสินค้าของที่ระลึกต่าง จากแหล่งผลิตในราคาท้องถิ่น</p>

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

	<p>เขื่อนลำปาว</p> <p>เป็นเขื่อนดิน สูงจากท้องน้ำ 33 เมตร สันเขื่อนยาว 7.8 กิโลเมตร กว้าง 8 เมตร นับเป็นเขื่อนดินยาวที่สุดในประเทศไทย เริ่มก่อสร้างเมื่อ ปี พ.ศ. 2506 เพื่อปิดกั้นลำน้ำปาวและห้วยยางที่บ้านหนองสองห้อง ตำบลลำปาว อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำแผ่ทางด้านเหนือเขื่อนจึงได้ขุดร่องเชื่อมระหว่างอ่างทั้งสองให้เป็นอ่างเดียวกันซึ่งตัวอ่างน้ำเก็บน้ำได้ 1,430 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน 5,960 ตารางกิโลเมตรทางเข้าเขื่อนแยกจากทางหลวงสายกาฬสินธุ์มหาสารคามที่กิโลเมตรที่ 10 ประมาณ 26 กิโลเมตร เขื่อนลำปาวเป็นเขื่อนที่สร้างขึ้นเพื่อบรรเทาอุทกภัยและเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะนอกจากนั้นยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำทางบกทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ</p>
---	---

	<p>หาดดอกเกด</p> <p>ซึ่งเป็นสวนไม้ดอกไม้ประดับที่ปรับปรุงได้อย่างสวยงาม อยู่บริเวณหน้าสันเขื่อนลำปาว และอุทยานสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นศูนย์เพาะปลา รวมจัดเป็นพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำด้วย</p>
	<p>สวนสะออน (สถานศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าลำปาว)</p> <p>เป็นสวนป่าธรรมชาติอยู่ทางทิศเหนือของเขื่อนลำปาว มีเนื้อที่ประมาณ 1,420 ไร่ สร้างขึ้นเพื่อรักษาป่าธรรมชาติ ปรับปรุงบริเวณให้สะอาดร่มรื่น ปลูกต้นไม้เพิ่มเติมแบ่งภายในบริเวณสวนสะออนออกเป็นสวน ๆ โดยสร้างรั้วตาข่ายล้อมรอบ แล้วนำสัตว์ป่าในเมืองไทย ทุกชนิดมาปล่อยไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชมและศึกษา ตลอดทั้งหาความเพลิดเพลินกับธรรมชาติด้วย</p>
	<p>แหลมโนนวิเศษ</p> <p>เป็นผืนดินที่ยื่นเข้าไปในบริเวณอ่างเก็บน้ำของเขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ที่ ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ ห่างจากตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ 36 กิโลเมตร เป็นจุดชมพระอาทิตย์อัสดงที่สวยงามที่สุดในจังหวัดกาฬสินธุ์</p>
	<p>เกาะมหาราช</p> <p>เป็นสวนสาธารณะและพักผ่อน อยู่ที่อำเภอหนองกุงศรี อูริมฝั่งอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาวตรงข้ามกับแหลมโนนวิเศษ อำเภอสหัสขันธ์ สามารถนั่งเรือหรือแพขนานยนต์ข้ามฝากได้ขณะนี้จังหวัดได้ทำโครงการพัฒนาถนนรอบเกาะเพื่อความสะดวก ในการเดินทาง</p>

	<p>น้ำตกแก้งกะอาม</p> <p>อยู่ในเขตบ้านแก้งกะอาม หมู่ที่ 6 ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่กำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะน้ำตกเป็นแก่งหินเรียงรายเป็นแนวยาว มีลานหินกว้าง สามารถจัดงานเทศกาลประจำปีได้ มีถ้ำกว้างสามารถเข้าพักผ่อนได้ การเดินทางเข้าชมที่ทัศนัสสะดวกทุกฤดูกาล</p>
	<p>ผาเสวย</p> <p>ตั้งอยู่บนเทือกเขาภูพานในเขตบ้านแก้งกะอาม หมู่ที่ 6 ตำบลผาเสวย เดิมชาวบ้านเรียกว่า “ผารังแรง” เมื่อ พ.ศ. 2497 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเสด็จผ่านและเสวยพระกระยาหารกลางวัน จึงเรียกที่ประทับแห่งนั้นว่า “ผาเสวย” ซึ่งมีลักษณะหน้าผาสูงชันตั้งอยู่บนเหวลึก ชาวบ้านเรียกกันว่า “เหวน้ำหัด” บนหน้าผาเสวยสามารถชมทัศนียภาพ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอสมเด็จ 17 กิโลเมตร เส้นทางสายสมเด็จ – สกลนคร</p>
	<p>พุทธอุทยาน “เกาะแก้วเบญจรัตน์”</p> <p>ตั้งอยู่กลางอ่างเก็บน้ำห้วยสังเคียบ อำเภอสมเด็จ (ห่างจากจังหวัดประมาณ 42 กิโลเมตร) นอกจากจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแล้วยังเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชองค์ที่ 1000 องค์แรกหล่อด้วยโลหะทองเหลืองรมดำ จำลองจากพระพุทธรูปหลวงพ่อดำ ซึ่งเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองกาฬสินธุ์</p>